

Te veel giftige stoffen in goedkope kleren

Kaja Verbeke - 2 maart 2018 © APACHE

Een Europees onderzoek in 27 landen detecteerde honderden producten met verboden hoeveelheden chemische stoffen. Van de ruim 5.600 onderzochte artikelen overschreed een vijfde de toegelaten dosis. "Dat kan nefaste gevolgen hebben. Zeker bij kledij die je direct op de huid draagt", aldus een van de betrokken onderzoekers.

Karel kocht vorige zomer een spotgoedkope nieuwe broek. Negen euro betaalde hij aan een 'bekende Ierse kledingzaak'. Een week lang liep hij rond met brandwonden aan zijn benen en kruis. Karel, die enkel anoniem wenst te getuigen, overweegt nu gerechtelijke stappen tegen de keten die bekendstaat om zijn dumpingprijzen.

Of de broek effectief de oorzaak was van de brandwonden en welke toxische (verf)stoffen erin zaten, moet nog worden aangetoond. Maar dat er in heel wat kledij en accessoires te hoge dosissen gif zitten, is zeker.

Een winkeltje in de Londense Brick Lane (Foto: Garry Knight – [Creative Commons licentie](#))

Dat blijkt nog maar eens uit een nieuw onderzoek van het Europees Agentschap voor chemische stoffen, kortweg **ECHA**. Dat agentschap bepaalt welke stoffen toxisch zijn

en welke hoeveelheden zijn toegestaan op de Europese markt. Die zorgwekkende stoffen zijn opgenomen in de **REACH**-verordening.

Onderzoekers screenden onder meer textiel, speelgoed en accessoires uit 27 landen op giftige stoffen, en vergeleken de resultaten met de toegestane waarden. Er werden honderden producten met illegale hoeveelheden chemische stoffen aangetroffen. Experts noemen de bevindingen verontrustend wegens de hoge gezondheidsrisico's.

Bevindingen

20% van het speelgoed bevat een teveel aan hormoonverstoorders

Zo zit in 19,7% van het **speelgoed** een te hoge dosis weekmakers (ftalaten). Weekmakers zijn hormoonverstoorders, en sommigen zijn ook kankerverwekkend.

13,3% van het onderzochte **leder** bevat te hoge concentraties van het kankerverwekkende chroom 6. In de metalen onderdelen van **kledij** zit 11,1% te veel nikkel, wat allergische reacties kan veroorzaken.

Ook in **juwelen en haarspelden** zitten te hoge dosissen toxische stoffen. In 12,1% zit te veel cadmium, in 7,9% te veel nikkel en in 6,7% te veel lood. Cadmium is een kankerverwekkende stof, lood veroorzaakt dan weer bloedarmoede en alle zware metalen kunnen op termijn leiden tot nier- en leverfalen.

1/5 vormt inbreuk

In het totaal werden meer dan 5.600 producten gecontroleerd. Maar liefst 18% van de onderzochte producten overschreed de maximum toegestane waarden vastgelegd in de REACH-verordening. De studie maakt geen melding over de grootte van de inbreuk. Het is dus niet duidelijk of de hoeveelheden de toegelaten normen veel of weinig overschrijden.

Van de 5.600 onderzochte producten vormde 1/5 een inbreuk

Het is ook onduidelijk waar het gros van die giftige spullen wordt vervaardigd. In 39% van de gevallen kon de herkomst van de producten niet worden getraceerd. 17% van de inbreuken werden vastgesteld in producten die in China werden gemaakt. 10% kwam uit de Europese Unie, wat volgens de studie best veel is.

Resultaten textiel

Ook België nam deel aan het onderzoek. Het competentiecentrum voor de textiel- en kunststofindustrie **Centexbel** analyseerde in opdracht van de FOD Volksgezondheid een aanzienlijk aantal stalen stof. Vooral kledij en accessoires die direct contact

maken met de huid zoals schoenen en mutsen, werden gecontroleerd op de aanwezigheid van giftige stoffen.

De onderzoekers vonden te grote hoeveelheden chroom 6 in leder, giftige AZO-kleurstoffen in kledij en lood en nikkel in haarspelden en juwelen.

Adviseur milieu en toxicologie bij Centexbel **Stijn Steuperaert** staat versteld van de resultaten. "In een vijfde van het speelgoed en in 13% van het leder zitten te hoge hoeveelheden giftige stoffen. Dat is veel, zeker als je weet dat de REACH-verordening al elf jaar bestaat. Je zou toch denken dat wie nu producten op de markt brengt, de verordening voldoende kent."

Medische risico's

De studie heeft het ook over andere producten zoals lijm en verf maar Steuperaert vindt vooral de resultaten voor kledij problematisch. "De resultaten baren me zorgen. De onderzochte kleren worden minimum acht uur per dag direct op de huid gedragen. Je wordt met andere woorden langdurig blootgesteld aan giftige stoffen. Dat kan nefaste gevolgen hebben."

Tytgat: 'Zeker kinderen en zwangere vrouwen moeten we beschermen'

Volgens KUL-toxicoloog **Jan Tytgat** kunnen we niet streng genoeg zijn voor de toxische producten die worden aangetroffen, en al zeker wat de producten betreft die in contact komen met de huid en zo makkelijk kunnen worden geabsorbeerd. "Zeker kinderen en zwangere vrouwen moeten we beschermen", zegt de toxicoloog. "Als er alternatieven zijn, moeten we die zeker gebruiken."

Het ECHA waarschuwt niet alleen voor gezondheidsrisico's, de toxische stoffen zijn ook belastend voor het milieu.

Geen verplichtingen

(Foto: Flickr (c) Martin Monroe)

Tytgat waarschuwt voor winkels die spotgoedkope kledij aanbieden uit lageloonlanden zoals China, India en Bangladesh. Daar heersen minder strenge regels op toxische (verf)stoffen.

Een bedrijf is zelf verantwoordelijk voor wat hij op de markt brengt. Wie bijvoorbeeld mutsen uit China verkoopt, heeft zelf de verantwoordelijkheid om na te gaan of de mutsen voldoen aan de REACH-verordening.

Bedrijven zijn niet verplicht om die controle uit te voeren en moeten ook geen documenten kunnen voorleggen. Doen ze die verificatie niet, dan kunnen ze de producten toch op de Europese markt brengen, maar wel met het risico op een boete en imagoschade.

De studie toont aan dat dergelijke controles nog steeds nodig zijn. Bedrijven laten nog te vaak na om proactief hun producten te controleren. Steuperaert hoopt dat deze studie daar verandering in brengt.

“Zo kunnen leveranciers afspraken maken met de fabrikant van het product, desnoods op bezoek gaan om te kijken hoe in de fabriek wordt gewerkt en rapporten opvragen”, zegt hij. Heel wat bedrijven doen ook steekproeven en laten producten analyseren in een labo.

Wat u kan doen

Als consument kan u de risico's beperken door deze tips van Stijn Steuperaert op te volgen:

- Koop bewust door de informatie op het product te bekijken. Zo kan speelgoed ftalaat- of weekmakervrij zijn en textiel kan het OEKO-TEX-label dragen. OEKO-TEX-producten voldoen aan de REACH-verordening en worden elk jaar gecontroleerd.
- Stel vragen. Een bedrijf is verplicht om u binnen de 45 dagen informatie te verstrekken over eventuele toxische stoffen in hun producten.
- Bepaalde eigenschappen kunnen al een belletje doen rinkelen. Let op met goedkope kledij, felle kleuren en reliëfprints.

AUTEUR: KAJA VERBEKE

Kaja Verbeke volgde na haar Master Journalistiek aan de UGent de postgraduaat Internationale Researchjournalistiek van het Fonds Pascal Decroos. In 2015 werd haar reportage over de Mapuche-indianen uitgezonden in het programma Vranckx (Canvas), en trok ze langs verschillende steden met een bijhorende foto-expositie.

Lees meer:

<https://www.apache.be/2018/03/02/toxische-kledij/?sh=bf19079dfbf59d3bc3d84-96811589> © Apache